

Terminologijos renginiai Maskvoje

ALBINA AUKSORIŪTĖ

Lietuvių kalbos institutas

2008 metais Maskvoje vyko keletas terminologijai svarbių renginių. Gegužės 23–24 dienomis V. V. Vinogradovo rusų kalbos institute buvo surengtas tarptautinis simpoziumas *Terminologija ir žinios*. Šį renginį organizavo 2007 m. rugsėjo mėn. V. V. Vinogradovo rusų kalbos institute įkurtas Terminologijos centras, kurio vadovas yra habil. dr. Sergejus Šelovas. Kaip buvo nurodyta Terminologijos centro svetainėje, centro tikslai ir uždaviniai yra šie: moksliniai terminijos, specialiosios leksikos, mokslo ir technikos kalbos tyrimai; moksliniai rusų kalbos kultūros tyrimai profesinės veiklos srityse; mokslo norminamųjų terminijos rinkinių rengimas ir leidimas; terminų duomenų bazių kūrimas; pagalba rengiant mokslinę norminamąją terminologiją ir specialiosios kalbos žodynus; norminamųjų terminų žodynų ir standartų ekspertizės; bendradarbiavimas su kitomis mokslo institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis (IIFT, AEFT, Infoterm, Nordterm).

Simpoziume perskaityta 18 mokslinių pranešimų. Daugiausia pranešėjų buvo iš Rusijos, keturis pranešimus skaitė svečiai iš Vokietijos, Ukrainos, Suomijos ir Lietuvos. Pranešimus galima suskirstyti į keturias temines grupes. Terminologijos ištekliai ir specialiosios leksikos klasifikacija nagrinėta trijuose pranešimuose: Tarasas Kijakas iš Kijevo kalbėjo apie profesinių kalbų lingvistiką ir terminologiją, prof. habil. dr. Vladimiras Leičikas nagrinėjo bendrąją tipologiją ir specialiosios leksikos daugiaaspektę klasifikaciją, o šio straipsnelio autorė apžvelgė lietuvių terminijos išteklius, papasakojo ne tik apie Lietuvoje spausdintus terminų žodynus, bet ir apie terminų duomenų bazines ir bankus.

Daugiausia mokslininkų (Larisa Aleksiejeva (Permė), Jelena Golovanova (Čeliabinskas), Larisa Manerko (Riazanė), Serafima Nikitina (Maskva), Valentina Novodranova (Maskva), Tamara Pristaiko (Dniepropetrovskas)

ir Margarita Bondarčuk (Kijevas)) skaitė pranešimus, skirtus kognityvinės terminologijos problemoms nagrinėti.

Terminografijos ir formalizuoto žinių pateikimo klausimai svarstyti trijuose pranešimuose. Heribertas Pichtas iš Brëmerferdės kalbėjo apie nežodinius grafinius objektus ir sąvokų perteikimą humanitariniuose moksluose, Kouvoloje (Suomija) dirbantis Igoris Kudaševas kartu su Irina Kudaševa parengtame pranešime nagrinėjo loginių sąvokų schemų modeliavimą terminų žodynuose, o V. V. Vinogradovo rusų kalbos instituto Terminologijos centro vadovas habil. dr. Sergiejus Šelovas pristatė terminijos žinių bazę *WinTerm*, pateikė lingvistinių ir kompiuterinių rezultatų suvestinę.

Ketvirtos temos pranešimuose analizuota atskirų mokslo sričių terminija. Jelena Nikulina ir Valentina Ikonikova (Maskva) kalbėjo apie terminų variantiškumą JAV teisės terminų sistemoje, Larisa Raciburskaja (Nižnij Novgorodas) ir Galina Ivanova (Kirovas) aptarė morfemikos ir žodžių darybos metakalbos variantiškumą ir sinonimiją, Nadiežda Riabceva (Maskva) – lingvistinės terminijos vaidmenį tvarkant ir formalizuojant verčiamas žinias.

Simpoziumas buvo įdomus ir naudingas, jame dalyvavo įvairių Rusijos terminologijos mokyklų atstovai, daug diskutuota, dalyviai siūlė organizuoti didesnę tarptautinę terminologijos konferenciją Maskvoje.

2008 m. visa rugpjūčio antroji savaitė buvo skirta tarptautiniams terminologijos renginiams. Rugpjūčio 11–15 d. Maskvoje Darbo ir socialinių ryšių akademijoje vyko Tarptautinės standartizacijos organizacijos 37-ojo technikos komiteto „Terminologija ir kiti kalbos ir turinio ištekliai“ bei jo pakomitečių metiniai susirinkimai, kuriuose svarstyti įvairūs standartų projektai ir kiti standartizacijos dokumentai. Nuspręsta 37-ojo technikos komiteto „Terminologija ir kiti kalbos ir turinio ištekliai“ sekretoriatą iš Vienos perkelti į Kiniją, o 2009 m. metinius komiteto susirinkimus organizuoti Kolumbijos sostinėje Bogotoje.

Rugpjūčio 12 d. Maskvoje buvo sušaukta Tarptautinio terminologijos informacijos centro *Infoterm* devintoji generalinės asamblėjos sesija, kurioje pristatyta 2007 m. *Infoterm* ataskaita ir 2007 m. auditorių ataskaita, patvirtintas 2009 m. biudžetas, 2009–2012 m. *Infoterm* darbo programa, 2008–2009 m. darbų planas ir *Infoterm* Vykdomoji taryba, aptarti kiti veiklos klausimai.

Tarptautinė konferencija *Terminologijos ir informacijos sąveika – žinių ir turinio valdymas* įvyko rugpjūčio 16 d. Dalis konferencijos pranešimų buvo skirta terminų standartizavimo klausimams: Key-Sun Choi (Korėja),

D. Chapinas (Didžioji Britanija), R. Pohnas (Austrija), H. J. Kockaertas (Belgija); R. Weissingeris pristatė Tarptautinės standartizacijos organizacijos duomenų bazę, A. K. Melby – terminų duomenų bazių struktūrą TBX. Du pranešimus skaitė *Infoterm* atstovai: Ch. Galinskis kalbėjo apie terminologiją žiniatinklyje – terminijos prieinamumą, jos sklaidą ir kūrimą žiniatinklyje, o A. Drame svarstė terminologijos planavimo ir valdymo strategijos plėtrą.

Kelis pranešimus konferencijoje perskaitė Rusijos mokslininkai: trys autoriai – V. Galkinas, A. Kozlovas ir S. Griniovas – apžvelgė Rusijos terminijos standartizacijos teoriją ir praktiką; V. Novodranova kalbėjo apie pagrindinius tarptautinių morfemų, t. y. graikų ir lotynų kalbų kilmės morfemų, vartojamų rusų kalboje, žodyno sudarymo principus; V. Leičikas ir E. Nikulina kognityviniu požiūriu analizavo terminą, sąvoką ir koreliaciją tarp termino ir to, ką tas terminas pažymi ir išreiškia; S. Šelovas aptarė terminų apibrėžtis norminamuosiuose žodynuose; A. Goriačevas pristatė korporacijos *Microsoft* teikiamas terminologijos paslaugas, susijusias su lokalizavimu.

L. Ryčkova iš Baltarusijos savo pranešime nagrinėjo baltarusių kalbos ir terminologijos situaciją Baltarusijoje, atskleidė rusų ir anglų kalbų poveikį baltarusių kalbai ir terminijai. Kartu parengtame pranešime I. Kudaševas ir I. Kudaševa, dirbantys Suomijoje, analizavo vertėjams skirtų terminų žodynų būdingus bruožus.

Konferencijoje *Terminologijos ir informacijos sąveika – žinių ir turinio valdymas* nagrinėtos kelios temos, įvairių šalių mokslininkai aptarė aktualius terminologijos klausimus ir kylančias problemas.

Gauta 2008-12-19

Albina Aukšoriūtė
Lietuvių kalbos institutas
P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius
E. paštas: albinaa@lki.lt